

กฎหมายอาญา ม.๕๕ - ม.๑๐๖

อ.ประธาน จุฬารัตน์มนตรี

โครงสร้างความรับผิดทางอาญา

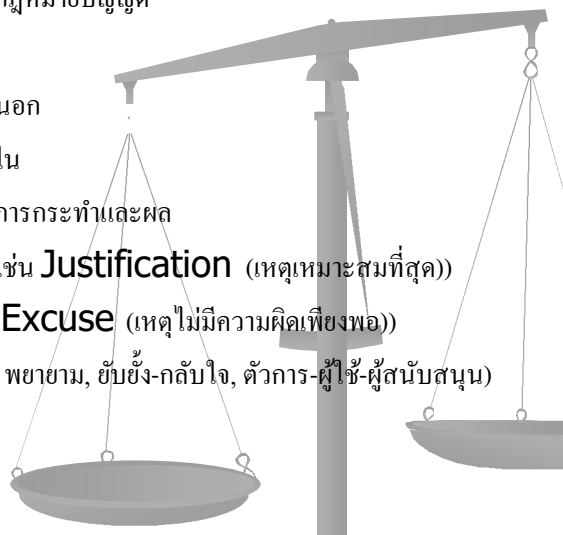
๑. การกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ

- ๑.๑ การกระทำ
- ๑.๒ ครอบงำประกอบภายนอก
- ๑.๓ ครอบงำประกอบภายใน
- ๑.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

๒. ไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด (เช่น **Justification** (เหตุเหมาะสมที่สุด))

๓. ไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษ (เช่น **Excuse** (เหตุไม่มีความผิดเพียงพอ))

(+ บันดาลโทษ (เหตุลดโทษ) , พยายาม, ขี้ขี้-กลับใจ, ตัวการ-ผู้ใช้-ผู้สนับสนุน)

ตัวอย่างเปรียบเทียบ ม. ๖๒ กับความเข้าใจผิดในเรื่องอื่นๆ (การลักทรัพย์)

๑. แดงหยิบเอาสร้อยของแดงไปขาย โดยเข้าใจว่าเป็นของดำ (ขาดองค์ประกอบ

ภายนอก) แดงไม่ผิดฐานพยายามมาตรา ๘๑ ต่อคำ เทียบฎีกา ๙๑๔๔/๒๕๔๕

๒. แดงหยิบเอาสร้อยของดำไปขาย โดยเข้าใจว่าเป็นของแดงเอง (ขาดองค์ประกอบภายใน ขาดเจตนา) ม.๕๕ วรรคสาม (แดงไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบ)

๓. แดงหยิบเอาสร้อยของดำไปขาย โดยเข้าใจว่าเป็นของขาว (ม.๖๑) สำคัญผิดในตัวบุคคล (แดงผิดต่อคำ แดงไม่ผิดต่อขาวอีก)

๔. สำคัญผิดในข้อเท็จจริงตาม ม.๖๒ ที่ทำให้การกระทำ

๔.๑ ไม่เป็นความผิด เช่น สำคัญผิดว่าตนมีสิทธิป้องกัน (แดงหยิบสร้อยของตนเอง ดำคิดว่าเป็นสร้อยของตน ดำทำร้ายแดงเพื่อป้องกันทรัพย์)

๔.๒ ไม่ต้องรับโทษ เช่น สำคัญผิดว่าตนมีสิทธิกระทำโดยจำเป็น หรือลักทรัพย์ผู้อื่น โดยคิดว่าเป็นทรัพย์ของสามี/ภริยา ตัวอย่าง แดงหยิบเอาสร้อยของดำไปขาย โดยเข้าใจว่าเป็นของขาวภริยาของแดง (ตั้งใจลักทรัพย์ภริยา เว้นโทษ ม.๖๑.๑)

๔.๓ หรือรับโทษน้อยลง ตัวอย่าง แดงหยิบเอาสร้อยของดำไปขาย โดยเข้าใจว่าเป็นทรัพย์ของเหลื่อมมารดาของแดง (ตั้งใจลักทรัพย์มารดา ลดโทษ ม.๖๑.๒)

สรุป สำคัญผิดในข้อเท็จจริง (มาตรา ๖๒ วรรคแรก)

๑. ต้องครบองค์ประกอบภายนอก

๒. ผู้กระทำต้องมีเจตนา (ครบองค์ประกอบภายใน)

๓. ผู้กระทำสำคัญผิดในข้อเท็จจริง (รู้แล้ว มีเจตนาแล้ว แต่สำคัญผิดในข้อเท็จจริงบางเรื่อง) ที่ทำให้การกระทำ

๓.๑ ไม่เป็นความผิด

๓.๒ ได้รับการยกเว้นโทษ

๓.๓ ได้รับโทษน้อยลง (ฎ.๙๗๒/๒๕๑๐ ประชุมใหญ่ ม.๖๕)

๔. ใช้เฉพาะกรณีความจริงเป็น “ผลร้าย” ความเข้าใจเป็น “ผลดี” ถ้าความจริงเป็น “ผลดี” อยู่แล้วไม่ต้องเอามาใช้ เช่น ลักทรัพย์ภริยา (ความจริงเป็นผลดี/เว้นโทษอยู่แล้ว) โดยเข้าใจว่าเป็นของเพื่อน ไม่นำมาตรา ๖๒ มาใช้

ตัวอย่างฎีกาป้องกันโดยสำคัญผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๖๕/๒๕๔๖ ในช่วงเวลาเกิดเหตุในละแวกบ้านจำเลยมีโจรผู้ร้าย
ชุกชุม และก่อนเกิดเหตุจำเลยเคยถูกคนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ในบ้าน คืบเกิดเหตุผู้ตายได้
ปีนเข้าบ้านจำเลยทางช่องลมโดยปราศจากเหตุสมควร ย่อมทำให้จำเลยสำคัญผิดว่า
ผู้ตายเป็นคนร้ายและในขณะนั้นจำเลยย่อมไม่อาจรู้ได้ว่าผู้ตายจะมีอาวุธหรือไม่เพราะ
ในห้องที่เกิดเหตุมืดและเป็นเวลากะทันหัน ถ้าเป็นคนร้ายซึ่งจะมาทำร้ายจำเลยจริงแล้ว
การที่จะให้จำเลยรออยู่นกว่าคนร้ายจะแสดงกิริยาทำร้ายแล้ว จำเลยก็อาจได้รับ
อันตรายก่อนที่จะทำการป้องกันได้ทันทั่วทั้ง และจำเลยก็ยิงผู้ตายไปเพียง ๑ นัด เมื่อ
ผู้ตายล้มลงจำเลยก็มีได้เข้าแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงพอสมควรแก่เหตุเป็น
การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายโดยสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘
ประกอบด้วยมาตรา ๖๒ วรรคแรก

■ คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๕๐/๒๕๕๓ ขณะเกิดเหตุเป็นเวลากลางคืน จำเลยนอนใน
เปลที่ขนาบในนาุ้งเพื่อเฝ้าดูแลรักษาทรัพย์สินของตน เมื่อจำเลยเห็นรถยนต์แล่น
ผ่านเข้ามาใกล้ก็ใช้สปอตไลท์ส่องซึ่งจะทำให้ผู้ที่ผ่านมาราบว่ามีผู้เฝ้าดูแลอยู่ใน
บริเวณนั้น อันเป็นการกระทำเพื่อรักษาทรัพย์สินของตน แต่โจทก์ร่วมกลับขับรถ
แล่นเข้ามาบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งมีโซ่ถนนสาธารณะที่ใช้สัญจรทั่วไป แต่เป็นถนน
ทางเข้านาุ้งในยามวิกาลเวลาประมาณ ๑ นาฬิกา แล้วชนรถจักรยานยนต์ของ
จำเลยซึ่งจอดอยู่หน้านาุ้ง ย่อมทำให้จำเลยตกใจกลัวและสำคัญผิดว่าเป็นภยันตราย
ที่ใกล้จะถึงจากคนร้ายที่มุ่งเข้าทำร้ายตน การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้าก่อนและ
ยิงอีก ๑ นัด ในระยะเวลาที่ใกล้ชิดต่อเนื่องกันขณะ ช. และโจทก์ร่วมกำลังเปิด
ประตูรถออกมา ย่อมทำให้จำเลยเข้าใจว่าผู้ที่อยู่ในรถมีอาวุธหากจำเลยช้าเพียง
เล็กน้อย จำเลยก็อาจได้รับอันตรายร้ายแรงได้ จึงเป็นการป้องกันตนให้พ้นจาก
ภยันตรายที่จำเลยสำคัญผิดว่าจะเกิดขึ้นแก่ตนและเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง การ
กระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการกระทำพอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ตนพ้นจาก
ภยันตรายที่จำเลยสำคัญผิดว่าจะเกิดขึ้น อันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
โดยสำคัญผิดตามมาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๖๒ วรรคแรก

ตัวอย่างฎีกาป้องกันโดยสำคัญผิดโดยประมาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๓๒/๒๕๑๐ (ประชุมใหญ่) จำเลยยิงคนตายโดยสำคัญผิดว่าเป็นคนร้าย เป็นการกระทำโดยเจตนาแต่เป็นการป้องกันซึ่งเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน จึงเป็นผิดตามมาตรา ๒๘๘, ๖๕ (เหตุลดโทษ) และความสำคัญผิดนั้นเกิดโดยความประมาทของจำเลย เช่นนี้จำเลยย่อมมีพื้นฐานทำให้คนตายโดยประมาทโดยผลของมาตรา ๖๒ วรรคสอง (มาตรา ๒๘๑) ด้วย กรณีเช่นนี้เป็นเรื่องกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท จึงต้องลงโทษในเรื่องฆ่าโดยป้องกันเกินกว่ากรณี อันเป็นบทหนักตามมาตรา ๘๐ (ประมาทเกิดขึ้นก่อน ส่วนเจตนาเกิดขึ้นทีหลัง)

ข้อสังเกต ถ้าการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ (มาตรา ๖๘) ซึ่งไม่เป็นความผิดก็คงเหลือเพียงความผิดในส่วนที่สำคัญผิดโดยประมาทตามมาตรา ๖๒ วรรคสองเท่านั้น คือมีความผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาทตามมาตรา ๒๘๑ ฐานเดียว

สำคัญผิดในข้อเท็จจริงซึ่งทำให้การกระทำไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕/๒๕๑๕ จำเลยถอนเสารั้วของโจทก์แล้ววางไว้เพื่อระบับยังมิให้โจทก์ขุดหลุมปักเสาในที่ดิน ซึ่งจำเลยเข้าใจหรือเชื่อว่ายู่ในเขตของจำเลย เป็นการกระทำโดยเจตนาใช้สิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของตนโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาใช้สิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖, ๑๓๓๗ ทั้งตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ก็เป็นเหตุสมควรที่จำเลยจะปฏิบัติเช่นนั้นได้เพื่อยังให้ความเสียหายหรือเดือดร้อนสั้นไป การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตาม มาตรา ๓๕๘

บันดาลโทสะโดยสำคัญผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๒๔/๒๕๓๑ ผู้เสียหายกับภริยาจำเลยเคยลักลอบได้
เสียกันในทุกนามาแล้ว ๒ ครั้ง ผู้ใหญ่บ้านได้เรียกผู้เสียหายมาว่ากล่าว
ตักเตือนหลายครั้ง ผู้เสียหายก็รับปากว่าจะเลิกคบชู้กับภริยาจำเลย หากไม่
เลิกยอมให้จำเลยยิง ในวันเกิดเหตุจำเลยเห็นผู้เสียหายอยู่ตามลำพังกับภริยา
จำเลยในป่าละเมาะ จำเลยเข้าใจว่าผู้เสียหายกับภริยาจำเลยลักลอบเป็นชู้กัน
อีก จำเลยจึงเกิดโทสะใช้ปืนยิงผู้เสียหาย ดังนี้ เป็นการที่จำเลยสำคัญผิดใน
ข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายลักลอบเป็นชู้กับภริยาจำเลยอีก อันเป็นการข่มเหง
จำเลยด้วยเหตุร้ายแรงอันไม่เป็นธรรม การกระทำของจำเลยจึงเป็นการ
กระทำโดยบันดาลโทสะ (โดยสำคัญผิด) ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๗๒ ประกอบด้วยมาตรา ๖๒ วรรคแรก

■ ป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๕๕/๒๕๖๒ จำเลยและ ว. ออกไปชมดูเหตุการณ์ โดยนำ
อาวุธติดตัวไปด้วย เพราะเข้าใจว่าอาจถูกผู้เสียหายกับพวกทำร้าย หาใช่เป็นการ
เตรียมอาวุธปืนเพื่อสมัครใจทะเลาะวิวาทกับพวกผู้เสียหายไม่ การที่ผู้เสียหายกับ
พวกขว้างปาขวดสุราและไม่เข้าไปยังบริเวณที่จำเลยและ ว. หลบซ่อนอยู่โดยจำเลย
และ ว. มิได้ก่อเหตุขึ้นก่อน ย่อมเป็นเหตุทำให้จำเลยสำคัญผิดว่าผู้เสียหายกับพวก
ซึ่งมีจำนวนมากกว่ามีเจตนาประทุษร้ายจำเลยและ ว. อันเป็นภยันตรายซึ่งเกิดจาก
การประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยจึงมี
สิทธิกระทำการป้องกันเพื่อให้พ้นจากภยันตรายดังกล่าว แต่ไม่ปรากฏว่าผู้เสียหาย
กับพวกมีอาวุธร้ายแรงอื่นใดอีก การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายกับพวกย่อม
ไม่ได้สัดส่วนกับการป้องกันตัวของจำเลย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกัน
เกินสมควรแก่เหตุโดยสำคัญผิด เมื่อกระสุนปืนที่จำเลยยิงถูกผู้เสียหายเป็นเหตุให้
ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเป็นอันตรายสาหัส จำเลยมีความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่า
ผู้อื่นอันเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุโดยสำคัญผิด

๑.๓ ครอบงำประกอบภายใน (เจตนา+ประมาท)

เจตนา

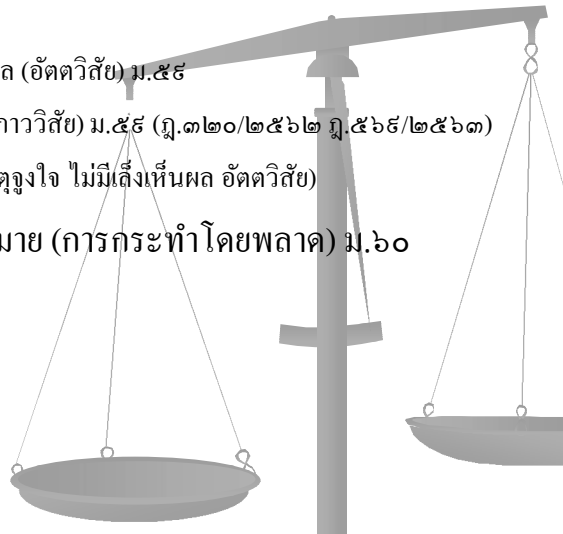
๑. เจตนาตามความเป็นจริง (ต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบภายนอก ม. ๕๘
วรรคสาม) (ฎ. ๕๗๒๕/๒๕๕๖)

๑.๑ เจตนาประสงค์ต่อผล (อัตรวิสัย) ม. ๕๘

๑.๒ เจตนาเล็งเห็นผล (ภาววิสัย) ม. ๕๘ (ฎ. ๓๒๐/๒๕๖๒, ฎ. ๕๖๕/๒๕๖๓)

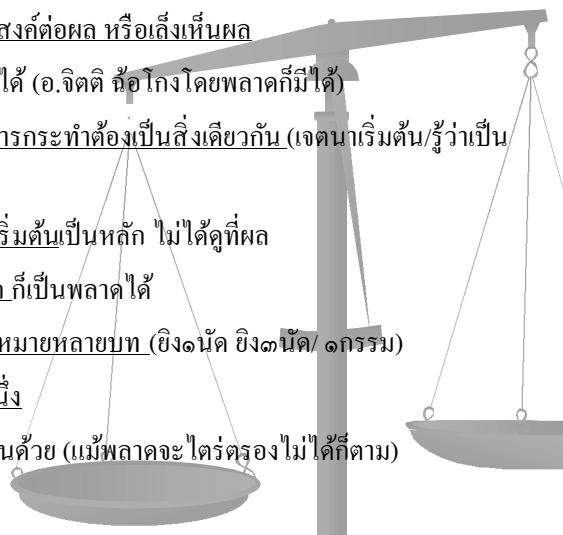
๑.๓ เจตนาพิเศษ (มูลเหตุจงใจ ไม่มีเล็งเห็นผล อัตรวิสัย)

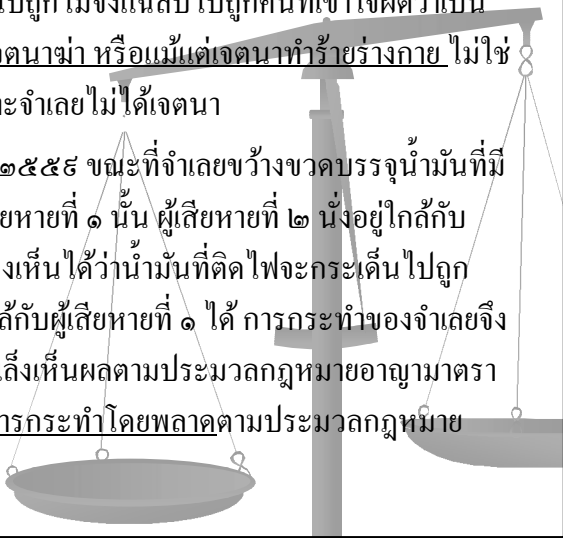
๒. เจตนาโดยผลของกฎหมาย (การกระทำโดยพลาด) ม. ๖๐

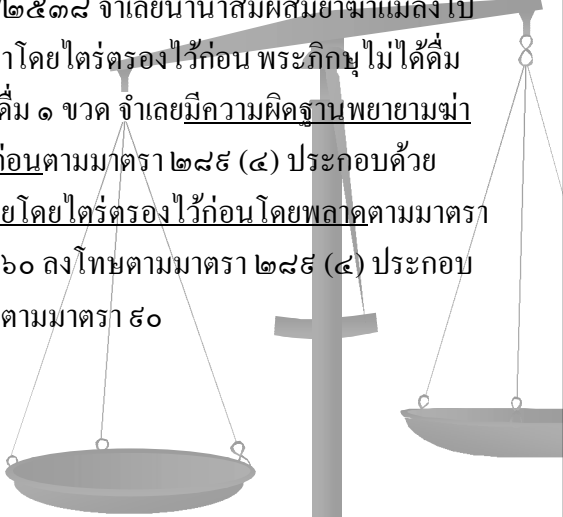

หลัก ๑๐ ประการของเจตนาโดยพลาด มาตรา ๖๐ (Transfer malice)

- ๑. ต้องมีเจตนากระทำ ประมาทโง่ไม่มี
- ๒. ต้องมีผู้ถูกกระทำสองฝ่ายขึ้นไป
- ๓. พลาดผู้กระทำต้องไม่ ประสงค์ต่อผล หรือเล็งเห็นผล
- ๔. ทรัพย์ต่อทรัพย์ก็เป็นพลาดได้ (อ.จิตติ หรือ โกงโดยพลาดก็มีได้)
- ๕. เจตนาจะโอนได้วัตถุแห่งการกระทำต้องเป็นสิ่งเดียวกัน (เจตนาเริ่มต้น/รู้ว่าเป็นอะไร)
- ๖. เจตนาที่โอนต้องคู่ที่เจตนาเริ่มต้นเป็นหลัก ไม่ได้คู่ที่ผล
- ๗. แม้ได้ผลเกิดตามเจตนาแรก ก็เป็นพลาดได้
- ๘. พลาดเป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท (ยิง๑นัด ยิง๓นัด/ ๑กรรม)
- ๙. ต้องมีผลเกิดกับอีกบุคคลหนึ่ง
- ๑๐. เจตนาไต่รื้อไวก่อนโอนด้วย (แม้พลาดจะไต่รื้อไวก่อนไม่ได้ก็ตาม)

-
- คำพิพากษาศาลฎีกา ๕๐๘/๒๕๐๒ ใช้ปิ่นยังงู โดยเข้าใจผิดว่าเป็นคนร้ายจะ
มาจับห้อง แต่การยิง ผู้ยิงไม่เห็นตัว และได้ยิงลงต่ำ ไม่ประสงค์ให้ถูก
ใคร หากแต่เพื่อยุกระสุนไปถูกไม้จึงกลับไปถูกคนที่เข้าใจผิดว่าเป็น
คนร้าย ดังนั้น ถือว่าไม่มีเจตนาฆ่า หรือแม้แต่เจตนาทำร้ายร่างกาย ไม่ใช่
การกระทำโดยพลาด เพราะจำเลยไม่ได้เจตนา
 - คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๑/๒๕๕๕ ขณะที่จำเลยขว้างขวดบรรจุน้ำมันที่มี
ไฟติดอยู่ไปที่โต๊ะของผู้เสียหายที่ ๑ นั้น ผู้เสียหายที่ ๒ นั่งอยู่ใกล้กับ
ผู้เสียหายที่ ๑ จำเลยย่อมเล็งเห็นได้ว่าน้ำมันที่ติดไฟจะกระเด็นไปถูก
ผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งนั่งอยู่ใกล้กับผู้เสียหายที่ ๑ ได้ การกระทำของจำเลยจึง
เป็นการกระทำโดยเจตนาเล็งเห็นผลตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา
๕๕ วรรคสอง หาใช่เป็นการกระทำโดยพลาดตามประมวลกฎหมาย
อาญามาตรา ๖๐

-
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๓๒/๒๕๓๘ จำเลยนำน้ำส้มผสมยาฆ่าแมลงไป
ถวายพระภิกษุโดยเจตนาฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน พระภิกษุไม่ได้ดื่มน้ำ
ส้มนั้น แต่มอบให้ผู้ตายดื่ม ๑ ขวด จำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่า
พระภิกษุโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามมาตรา ๒๘๕ (๔) ประกอบด้วย
มาตรา ๘๐ และฐานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนโดยพลาดตามมาตรา
๒๘๕ (๔) ประกอบมาตรา ๖๐ ลงโทษตามมาตรา ๒๘๕ (๔) ประกอบ
มาตรา ๖๐ อันเป็นบทหนักตามมาตรา ๕๐

ข้อสังเกตเพิ่มเติมเรื่องเจตนาโดยพลาด มาตรา ๖๐

- ๑. การกระทำต่อตนเอง แล้วพลาดไปเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่ง ไม่ใช่พลาด
- ๒. จะเป็นพลาดได้จะต้องถึงขั้นลงมือกระทำความผิดก่อน
- ๓. ทว่าเจตนาโอนนั้น เจตนาพิเศษก็โอนไปด้วย (อ้างป้องกัน/จำเป็น/บันดาลโทษ ต่อบุคคลที่สาม ได้ หากวัตถุประสงค์แห่งการกระทำเป็นอย่างเดียวกัน)
- ๔. กรณีมาตรา ๖๐ ตอนท้าย ลงโทษหนักขึ้นเพราะ ฐานะ หรือความสัมพันธ์ มิให้นำมาใช้ เช่น เจ้าพนักงาน บุพการี (ยิงบุพการีพลาดบุพการีได้)
- ๕. เจตนาโอนนั้น โอนได้ทั้งเจตนาประสงค์ต่อผล และเล็งเห็นผล (ลหุโทษ บางมาตราต้องมีเจตนา มาตรา ๓๕๑ ใช้กำลังทำร้ายไม่บาดเจ็บ)
- ๖. แม้การพลาดจะเกิดจากความประมาท ก็เป็นพลาด ไม่ต้องดูประมาทอีก (แต่ระวังไม่ได้หมายความว่าไม่ผิดประมาท ถ้าประมาทอ้างตามข้อสังเกตข้อ ๓. ไม่ได้ อาจต้องรับผิดฐานประมาทได้)

- ๗. ยิงหลายนัด ถ้ามีเจตนาเดียว ก็เป็นกรรมเดียว ก. ยิง ข. นัดแรกไม่ถูก ข. ไปถูก ค. ตาย นัดที่สองยิงถูก ข. ตาย ดังนี้ ก. ผิดฆ่า ค. โดยพลาด ก. ผิดฆ่า ข. โดยเจตนาประสงค์ต่อผล เป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท
- ๘. ก. ต้องการยิงรถของ ข. แต่ไม่ถูก พลาดไปถูกสุนัขของ ข. ตาย ไม่ใช่พลาด แต่ความผิดสำเร็จ มาตรา ๓๕๘ + ๕๕ (ประสงค์ต่อผล)
- ๙. ก. ต้องการยิง ข. เข้าใจว่ารูปปั้น ข. คือ ข. ยิงไปที่รูปปั้น กระสุนถูกรูปปั้นแหลบไปถูก ข. ที่นอนอยู่ข้างๆ ถึงแก่ความตาย ไม่ใช่พลาด แต่เป็นความผิดสำเร็จ มาตรา ๒๘๘ + ๕๕ (ประสงค์ต่อผล)
- ๑๐. ก. ยิง ข. ข. หลบแต่เซไปถูกตอไม้เสียชีวิต (ความผิดสำเร็จ) ก. ผิดม. ๒๘๘ + ๕๕ ต่อ ข. กระสุนพลาดไปถูก ค. ที่แขน ค. ล้มตกน้ำ ค. จมน้ำตาย (พลาด) ก. ผิดม. ๒๘๘ + ๖๐ ต่อ ค. (ผลโดยตรง)
- ๑๑. ก. ยิง ข. ข. หลบแต่เซไปชน ค. ตกน้ำ จมน้ำตาย เป็นพลาดแล้ว ก. ผิดม. ๒๘๘ + ๕๕ + ๘๐ ต่อ ข. และ ค. ผิดม. ๒๘๘ + ๖๐ ต่อ ค. (ผลโดยตรง)

- ๑๒. การพลาดแต่ขาดองค์ประกอบภายนอก ไม่เป็นพลาด ก. ยิงตอไม้ คิดว่าเป็น ข. ขณะนั้น ข. ตายไปแล้ว กระสุนแลบตอไม้ไป ถูก ก. ตาย อย่างนี้ ไม่ใช่พลาด เพราะขาดองค์ประกอบภายนอก ก. ไม่สามารถมี เจตนากระทำต่อผู้เสียหายฝ่ายแรกได้ เพราะ ข. ตายไปแล้ว แต่ ก. อาจ ต้องรับผิดชอบต่อก. หาก ก. ประมาท หรือเล็งเห็นผล
- เทียบเคียงกับกรณีสำคัญผิดในตัวบุคคลตามมาตรา ๖๑ ก. ยิงข. โดย สำคัญผิดว่าเป็น ค. ขณะนั้น ค. ตายไปแล้ว ความผิดสำเร็จแล้ว ก. ผิด ๒๘๘ + ๕๕ (+๖๑) ต่อ ข. กรณีนี้ไม่ขาดองค์ประกอบภายนอก

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๔๔/๒๕๕๓ การที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้แก้วเหล้าสาดใส่ หน้าของผู้เสียหายไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย แต่ทางพิจารณาปรากฏ ว่าเหล้าไม่ถูกผู้เสียหายแต่ไปถูก พ. โดยพลาดนั้น ศาลจะลงโทษจำเลยในการ กระทำตามฟ้องที่ผลร้ายเกิดแก่ พ. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๑ ประกอบมาตรา ๖๐ ได้หรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยใช้เหล้าสาดใส่หน้าของ ผู้เสียหาย อันเป็นการใช้กำลังทำร้ายผู้เสียหายโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตราย แก่กายหรือจิตใจ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยเจตนาที่จะกระทำต่อ ผู้เสียหาย แต่เมื่อเหล้าไปถูก พ. เท่ากับผลของการกระทำเกิดแก่ พ. โดยพลาดไป การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามใช้กำลังทำร้ายผู้เสียหายและใช้ กำลังทำร้าย พ. โดยพลาดไปด้วย (ความผิดสำเร็จ) ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเป็น ความผิดต่อกฎหมายหลายบท
- แต่กรณีนี้ จำเลยกับผู้เสียหายฝ่ายแรกแม้จะมีความผิดฐานพยายาม แต่การพยายาม กระทำความผิดหลุโทษไม่ต้องรับโทษตามมาตรา ๑๐๕ เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้เป็น กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทลงโทษบทหนักคือมาตรา ๓๕๑, ๖๐ (ความผิดต่อ พ.)

เจตนาโดยผลของกฎหมาย (พลาต) ตาม ม.60 อาจเกิดจากกรณีต่อไปนี้ได้

๑.บุคคลที่สามทำให้พลาต เช่น ก. ยิง ข. (ต้องเล็งแล้ว) ค.เข้าปิดปืน กระสุนพลาตไปถูก ง. (ถ้า ค. ประมาทต้องรับผิดชอบ ง. ฐานประมาท แต่ปกติจะไม่ประมาท เพราะไม่อาจใช้ความระมัดระวังได้ดีกว่านั้น)

๒.ผู้เสียหายฝ่ายแรกทำให้พลาต เช่น ก.วางยาพิษให้ ข. คิม ข. เอาไปให้ ค. คิม

๓.ผู้เสียหายฝ่ายที่สองทำให้พลาต เช่น ก.วางยาพิษให้ ข. คิม ค.กลับเอาไปคิม

๔.เหตุธรรมชาติ เช่น ก.วางเพลิงเผาบ้าน ข. ลมพัดเอาไฟไปติดบ้าน ค.

-คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๗/๒๕๓๐ ก.ใช้ค้อนป้อนตี ข. (เจตนาทำร้าย) ปีนล้นถูก ก. ตาย ศาลว่า ก. ผิดฆ่าคนตายโดยประมาท ม. ๒๕๑ / แต่ท่านอ.จิตติ ท่านอ.เกียรติ ขจร เห็นว่าเป็นพลาตแล้ว ผิด ม. ๒๕๐ (กระทำต่อบุคคลหนึ่ง ผลเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่ง)

ประมาท มาตรา ๕๕ วรรคสี่

■ ก่อการกระทำโดย ปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้น จำต้องมีความระมัดระวังตาม วิชา และพฤติการณ์

■ ๑. ภาวะเช่นนั้น = ขณะกระทำการนั้นๆ เช่นขณะขับรถไปตามถนน

■ ๒. วิชา = สภาพภายในตัวผู้กระทำ/วิชาคนธรรมดา/วิชาบุคคลมีวิชาชีพ

■ ๓. พฤติการณ์ = เหตุภายนอกตัวผู้กระทำ/สภาพรถ/ สภาพถนน/ เหตุการณ์แวดล้อมต่างๆ

■ ความระมัดระวัง = ระดับของวิญญูชน (ระดับขึ้นลงตาม ๑-๓ โดยเฉพาะ ๓)

■ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๔/๒๕๕๔ (คดีจลาจล(พฤติการณ์)กบฏแมนฮัตตัน)

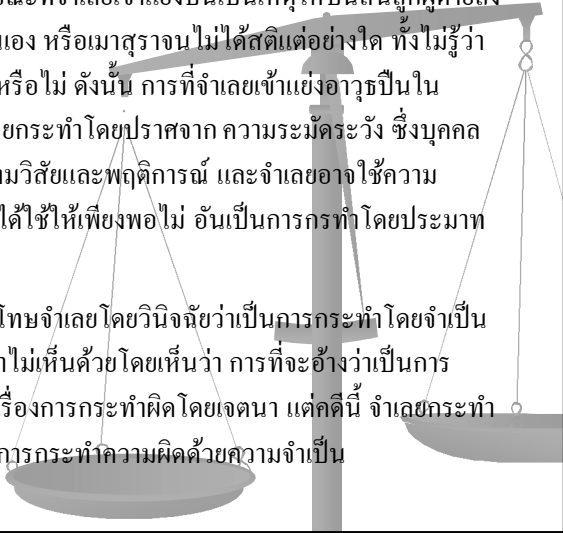
- คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๔/๒๕๕๔ จำเลยขับรถชนได้รับคนโดยสารตามถนน เกิดยิงกันเกี่ยวกับเกิดจลาจล จำเลยขับรถหนี แม้จะเร็วถึงขนาดผิดกฎจราจรก็ได้รับยกเว้นโทษ การที่ผู้ตายวิ่งตัดหน้ารถยนต์ภายในระยะหนึ่งวา จำเลยห้ามล้อรถหยุดไม่ทันทั้ง ๆ ที่ห้ามล้อดี รถจึงทับผู้ตายถึงแก่ความตาย ศาลตัดสินว่าจำเลยไม่ประมาท

ข้อสังเกต กรณีประมาท

๑. ประมาทไม่มีพยานาม
๒. ประมาทไม่มี ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ฎ. ๖๖๔/๒๕๕๕ ฎ. ๑๓๓๓/๒๕๓๔ (ต่างคนต่างประมาท)
๓. การไม่ควบคุมดูแลสัตว์คู่ = ประมาท + มาตรา ๓๓๓
๔. ประมาทอ้าง ป้องกัน จำเป็น บันดาลโทษไม่ได้ ฎ. ๗๒๒๓/๒๕๕๓
๕. แม้อีกฝ่ายหนึ่งจะประมาทด้วย ผู้กระทำก็ไม่พ้นความรับผิดชอบ เช่น แข่งรถ คู่แข่งรถกว่าตาย คู่แข่งที่ไม่ตายต้องรับผิดชอบประมาท แม้ผู้ตายก็ประมาทด้วย หรือถ้าคนยืนดูข้างทางถูกชนตาย คู่แข่งรับผิดชอบทั้งคู่ รวมถึงคู่แข่งที่ไม่ได้ชนคนยืนดูด้วย

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๖๔/๒๕๔๕ การที่จำเลยทั้งสองผูกongไม้ไฟได้ลุกลามเข้าไปทางกอไผ่แล้วถูกไหม้สวนยางพาราของโจทก์รวมทั้งสองซึ่งอยู่ติดกัน แม้จำเลยทั้งสองผูกongไม้ไฟในที่ดินของบิดาจำเลยที่ ๑ แต่ขณะเกิดเหตุเป็นช่วงหน้าแล้งและติดกับที่ดินของบิดาจำเลยที่ ๑ มีสวนยางพาราของผู้อื่นอยู่ด้วย จำเลยทั้งสองควรจะใช้ความระมัดระวังป้องกันไม่ให้ไฟลุกลามไหม้ทรัพย์สินของผู้อื่น แต่จำเลยทั้งสองหาได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดตามฟ้อง การกระทำความผิดโดยประมาทเป็นการกระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา จึงไม่อาจมีการร่วมกันกระทำในลักษณะที่เป็นตัวการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๕ ประกอบมาตรา ๘๓ นั้น ไม่ถูกต้อง (มีข้อสังเกตว่า เมื่อความผิดฐานประมาทมีตัวการไม่ได้ ผู้ใช้ซึ่งต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการก็มีไม่ได้ในความผิดฐานประมาทเช่นกัน)

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๓๗/๒๕๓๔ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองมีหน้าที่ร่วมกันตามกฎหมายที่จะต้องร่วมกันจัดทำแผ่นป้ายแสดงข้อความว่ารถกำลังลากจูง และต้องจัดให้มีและเปิดโคม ไฟหรือจุดไฟแสงขาวส่องที่ป้ายดังกล่าว เพื่อให้แสงสว่างเพียงพอสำหรับผู้ใช้นถนนหรือผู้ที่ขับรถขนัตตามหลังมามองเห็นได้ว่าการลากจูง จำเลยทั้งสองสามารถกระทำและใช้ความระมัดระวังดังกล่าวแต่ไม่ได้กระทำ เป็นการละเว้นการปฏิบัติตามกฎหมาย ตามคำฟ้องของโจทก์กล่าวถึงความประมาทของจำเลยทั้งสองไว้ชัดเจนแล้วว่าจำเลยทั้งสองกระทำโดยประมาทอย่างไร ผู้สนับสนุนในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดนั้นมิได้เฉพาะการสนับสนุนผู้กระทำความผิดโดยเจตนาเท่านั้น ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดโดยประมาทไม่อาจมิได้ตามกฎหมาย เพราะผู้สนับสนุนต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการสนับสนุนด้วย โดยสภาพจึงไม่อาจมีการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำผิดโดยประมาทได้

-
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๗/๒๕๕๑ ผู้ตายกับจำเลยเป็นสามีภริยากัน ผู้ตายชอบเล่นอาวุธปืน บางครั้งเอากระสุนปืนออกจากลูกไม่แล้วมาจ่อยิงที่ศีรษะตนเองหรือผู้อื่นเพื่อล้อเล่น ในวันเกิดเหตุ ก่อนเกิดเหตุ ผู้ตายก็เอาอาวุธปืนมาจ่อศีรษะตนเองเล่นอีก แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าขณะที่จำเลยเข้าแย่งปืนเป็นเหตุให้ปืนลั่นถูกผู้ตายถึงแก่ความตายนั้น ผู้ตายจะยิงตนเอง หรือเมาสุราจนไม่ได้สติแต่อย่างใด ทั้งไม่รู้ว่าอาวุธปืนนั้นมีกระสุนบรรจุอยู่หรือไม่ ดังนั้น การที่จำเลยเข้าแย่งอาวุธปืนในสถานการณ์ดังกล่าว ถือว่าจำเลยกระทำโดยปราศจาก ความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลนั้นในภาวะเช่นนั้น จำต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และจำเลยอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ อันเป็นการกระทำโดยประมาทตาม มาตรา ๒๕๑, ๕๕ วรรคสี่
 - คดีนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ไม่ลงโทษจำเลยโดยวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำโดยจำเป็นตาม มาตรา ๖๗ (๒) ซึ่งศาลฎีกาไม่เห็นด้วยโดยเห็นว่า การที่จะอ้างว่าเป็นการกระทำโดยจำเป็นนั้น ต้องเป็นเรื่องการกระทำผิดโดยเจตนา แต่คดีนี้ จำเลยกระทำความคิดโดยประมาท จึงไม่ใช่การกระทำผิดคิดด้วยความจำเป็น

จบการบรรยาย